

วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์

(Forensic Evidence)

โดย

พ.ต.ท.สฤษดิ์ สืบพงษ์ศิริ

เอกสารประกอบการสอน วิชา หลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ รหัสวิชา 510 690 ภาค1 / 51

พยานวัตถุ (Physical Evidence)

- การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยนั้นเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ที่ทุกฝ่ายมีหน้าที่ค้นหาความจริงและการชี้ขาดข้อเท็จจริง ศาลจึงต้องอาศัยพยานหลักฐานเป็นเครื่องค้ำจุน
- ในคดีอาญานั้นในเรื่องเกี่ยวกับความผิดต้องมีการพิสูจน์จนสิ้นสงสัย (Proof Beyond Reasonable Doubt) คือการแสดงให้เห็นด้วยพยานหลักฐานถึงการมีอยู่ของข้อเท็จจริงโดยปราศจากข้อสงสัย

ประเภทของพยานหลักฐาน

- “พยานหลักฐาน” หมายถึง สิ่งใดที่สามารถจับต้องได้ตามกฎหมาย และเป็นสิ่งที่สามารถนำเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้ ส่วนตามประมวลกฎหมายวิธี
- ป.วิอาญา มาตรา 226 “พยานหลักฐาน” หมายถึง พยานวัตถุ (Physical Evidence) พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ตลอดจนหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องพิสูจน์การกระทำผิดได้

พยานหลักฐานแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- พยานหลักฐานโดยตรง (Direct Evidence) หรือ พยานบุคคล คือ หลักฐานคำให้การที่ได้จากปากคำของผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ (ประจักษ์พยาน)

- พยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) บางครั้งอาจเรียกพยานประเภทนี้ว่า พยานหลักฐานทางอ้อม (Indirect Evidence)
- พยานหลักฐานที่แท้จริง (Real evidence)

คุณค่าของพยานหลักฐาน

- คุณค่าของพยานหลักฐาน (Spirit of Evidence) คือ พยานหลักฐานที่แสวงหามาได้ดั่งนั้น นอกจากเป็นพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงแล้วยังเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบตามหลักนิติธรรม และเอื้อต่อกระบวนการยุติธรรม
- พยานหลักฐานที่ดีต้องสามารถพิสูจน์ความจริงได้ถูกต้อง หรือใกล้เคียงที่สุด
- พยานหลักฐานที่ดีจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ทางมนุษยธรรม(Humanity)
- พยานหลักฐานที่ดีจะต้องเอื้อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม

กฎแห่งพยานหลักฐาน

- กฎข้อที่ 1 “การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ”
- กฎข้อที่ 2 “เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย”
- กฎข้อที่ 3 “กระทำการค้นหาและเก็บพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม”
- กฎข้อที่ 4 “มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐาน(Chain of Evidence) โดยตลอด”

ลูกโซ่ของการครอบครองพยานวัตถุ

- การจัดการ (Taking) โดยการนำคำหาญ ระบุวันเดือนปี เวลาเก็บ พร้อมทำรายละเอียดต่าง ๆ ของพยานวัตถุนั้นจากสถานที่เกิดเหตุจริง
- การเก็บ(Keeping) แสดงให้เห็นว่าพยานวัตถุนั้นได้ ถูกเก็บไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการแยกเก็บและจำกัดให้เกี่ยวข้องได้เฉพาะผู้ที่จำเป็นเท่านั้น

- การขนส่ง (Transporting) แสดงให้เห็นว่า ไม่เกิดการสับสนกับของกลาง หรือ พยานวัตถุอื่นๆ รวมถึงแสดงให้เห็นว่าพยานหลักฐานนั้นได้ถูกบรรจุหีบห่อ ปิดผนึก และติดฉลากได้อย่างเหมาะสม
- การส่งมอบ(Delivering) เป็นการพิสูจน์ว่าของกลางได้ส่งมอบให้แก่ผู้รับ อย่าง ถูกต้อง และเหมาะสม โดยมีหลักฐาน แสดงวัน เดือน ปี เวลา ที่รับของกลาง รายละเอียดของของกลางและให้ผู้รับลงลายมือชื่อพร้อมทั้งวันเวลาในสำเนา หนังสือนำส่งด้วยทุกครั้ง

ชนิดของพยานวัตถุ

- พยานวัตถุไม่ถาวร (Translate Evidence) เช่น กลิ่น อุณหภูมิ รอยพิมพ์
- พยานวัตถุที่เป็นรูปแบบ (Pattern Evidence) เช่น รูปแบบการกระเซ็นเปื้อนของ โลหิต รูปแบบการไหม้ของไฟ รูปแบบวิถีกระสุนปืน
- พยานวัตถุตามสภาพ (Conditional Evidence) เช่น สภาพของแสงไฟ สีของ เปลวไฟ ตำแหน่งของอาวุธ Ligor mortis สภาพของยานพาหนะ
- พยานวัตถุที่สามารถถ่ายถอดหรือโยกย้าย (Transfer Evidence) เป็น พยานวัตถุที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับวัตถุหรือ วัตถุกับวัตถุ

ขั้นตอนการวิเคราะห์พยานวัตถุ

- ขั้นการรับรอง (Recognition) เป็นการรับรองในเรื่องของรูปแบบ คุณสมบัติ ภายนอก การทดสอบเบื้องต้นในสถานที่เกิดเหตุและข้อมูลการวิเคราะห์
- ขั้นการชี้เฉพาะ (Identification) เป็นขบวนการที่นำเอาคุณลักษณะกว้าง ๆ มาใช้ ในการชี้เฉพาะตัว
- ขั้นการจำแนก (Classification) กระทำโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะทั่วไปของ พยานวัตถุปัญหา กับพยานวัตถุตัวอย่าง
- ความเป็นเอกลักษณ์ (Individualization) กระทำโดยการเปรียบเทียบจาก คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะ (Class and Individual Characteristics)

- คำค้นย้อนเหตุการณ์ (Reconstruction) ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยผลจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ผลจากการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ ตรรกวิทยา ข้อมูลทางสถิติและข้อมูลชนิดอื่น ๆ

บทบาทของพยานวัตถุต่อการสืบสวนสอบสวน

- ข้อมูลที่บ่งชี้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้น (Corpus Delicti)
- ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงวิธีการกระทำผิดของคนร้าย (Modus Operandi) MO
- ใช้เชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยเข้ากับผู้เสียหาย
- ใช้เชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสถานที่เกิดเหตุ
- ใช้ยืนยันหรือหักล้างคำให้การของพยาน
- สามารถชี้ถึงตัวผู้กระทำผิด
- ใช้กำหนดแนวทางการสืบสวน
- สามารถระบุชนิดของสารหรือวัตถุของกลาง

สิ่งที่ต้องการค้นหา

- ❖ วัตถุพยานที่บ่งชี้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว (Corpus Delicti Evidence) เป็นวัตถุพยานประเภทแรกที่ต้องค้นหาให้พบก่อน
- ❖ วัตถุพยานที่บ่งชี้ว่าคนร้ายทำผิด โดยวิธีใด (Modus Operandi Evidence) เช่น รอยปืนป่าย รอยบาดแผล
- ❖ วัตถุพยานที่บ่งชี้ว่าคนร้ายคือใคร (Associative Evidence) ได้แก่ สิ่งที่คนร้ายทิ้งไว้และสิ่งที่น่าสนใจจากที่เกิดเหตุ

สถานที่ที่จะพบพยานวัตถุ

- สถานที่เกิดเหตุ
- ที่ตัวของผู้เสียหาย
- ที่ตัวคนร้าย

ประเภทของวัตถุพยาน

- วัตถุพยานจากร่างกาย : โลหิต อสุจิ ปัสสาวะ อุจจาระน้ำลาย เนื้อเยื่อ เส้นขน เส้นผม
  - วัตถุพยานประเภทสิ่งของ : ลูกกระสุน ปลอกกระสุน เส้นใยผ้า กระดุม บุหรี่ ดิน เครื่องมือ เอกสารต่างๆ กระจก&แก้ว
  - รอยประทับ : รอยลายนิ้วมือ รอยเท้า รอยรองเท้า รอยยางรถยนต์ รอยเครื่องมือ
-